

модернізації освітньої сфери важливого значення набуває правове регулювання цієї сфери, яке стає дійсним інструментом розвитку вітчизняної освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про вищу освіту: Закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Шамайда Т. 16 змін у вищій освіті: новий закон почав діяти // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reform/42795/>
3. Кількість ВНЗ в Україні за роки незалежності скоротилась на третину // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1654377-kilkist-vnz-v-ukrayini-za-roki-nezalezhnosti-skorotilas-na-tretinu>
4. Федорченко Ю. Про оптимізацію мережі вищих навчальних закладів в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/statti/8825-pro-optymizatsiju-merezhi-vyschuh-navchalnyh-zakladiv-v-ukrayini>
5. Освіта по-українськи: 129 мільярдів — марнотратство чи інвестиція? // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/02/15/620955/>

Білик Р.

*слухач магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к. держ. упр., ст. викл. кафедри
міжнародного права, міжнародних відносин
та дипломатії ТНЕУ
Дракохруст Т.В.*

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Проблема правового статусу біженців має тривалу історію. Міжнародною спільнотою неодноразово робилися спроби вирішити цю проблему шляхом розробки й прийняття міжнародних універсальних угод та удосконалення національного законодавства. Питання про біженців у глобальному масштабі залишається пріоритетним напрямком у діяльності Організації Об'єднаних Націй. Під її егідою у 1951 р. державами була прийнята Конвенція про статус біженців, яка є основним міжнародно-правовим документом, що регулює правовий статус вказаної категорії осіб та захищає їх основні права й свободи. У 1967 р. був розроблений Протокол, що стосується статусу біженців. Його поява надала Конвенції нової сили, розширивши сферу її дії.

У системі ООН 1950 р. було створено Управління Верховного комісара у справах біженців, головним завданням якого є допомога й захист біженців у світі.

Утім, зазначені міжнародні заходи для врегулювання проблем біженців до кінця не вирішують увесь комплекс питань. Положення щодо біженців, закріплені

в Конвенції 1951 р., не завжди виконуються державами. Усе частіше зміни у національному законодавстві різних країн встановлюють більш суворі вимоги щодо надання статусу біженця, ніж закріплено в Конвенції, права біженців часто порушуються або не виправдано обмежуються державами. Гострота й невирішеність цих питань, збільшення чисельності біженців, поява нових категорій вимушених мігрантів, ставлять головне питання, яке необхідно вирішувати, – реальне забезпечення становища біженців, як це передбачено міжнародним правом. Вирішенню зазначених проблем може сприяти насамперед їх цілісне вивчення, глибоке теоретичне осмислення, а також комплексний і системний аналіз міжнародно-правового статусу біженця [1].

Сьогодні норми міжнародного права, що застосовуються до біженців, є численними та неоднорідними, тому відсутній єдиний погляд на їхнє місце у системі сучасного міжнародного права. О. Казановас визначає «міжнародне право біженців» як сукупність норм міжнародного публічного права, які регулюють ситуацію з біженцями, та називає його галуззю міжнародного правопорядку. Ю. Путцер і В. Таргонскене вважають «міжнародне право біженців» галуззю міжнародного публічного права [2].

Оскільки договори, що стосуються прав біженців, не врегульовують усіх питань, пов'язаних із захистом цієї категорії осіб, норми міжнародного права захисту прав людини можуть і повинні відігравати значну роль у захисті прав біженців. К. Дрьогє зауважує, що брак захисту за міжнародним правом захисту біженців доповнюється гарантіями, які надаються міжнародним правом прав людини. Основні права людини мають універсальне застосування, особливо для біженців, які стали такими в результаті недотримання прав людини в країні їх походження, і, у зв'язку з цим, їхнє положення вбачається найбільш вразливим.

Тому необхідним є правовий захист, який забезпечував би у країні їхнього тимчасового чи постійного притулку, гідне поведіння відповідно до загальноновизнаних міжнародно-правових норм і принципів. Заходи щодо забезпечення ефективного додержання таких норм відносяться до сфери прав людини.

У зв'язку із ситуацією появи біженців також постає питання про відновлення прав людини у країні походження біженця з тим, щоб вирішення питання про добровільну репатріацію стало реальним і дієвим і не виникла проблема виїзду в майбутньому, оскільки якщо не будуть знайдені шляхи протидії відмові у правах або прямому порушенню цих прав, перед світом продовжуватиме стояти проблема масового виходу біженців [3].

Фрагментований характер сукупності норм, які регулюють положення біженців у міжнародному праві, позначається на структурі зобов'язань кожної держави у сфері захисту прав біженців, ускладнюючи організаційно - правові та нормативно-правові заходи щодо їх імплементації. Тому слід зосередити увагу держав на їх належному виконанні своїх уже наявних міжнародно-правових зобов'язань, регіональному співробітництві, діяльності у межах універсальних і регіональних міжнародних організацій, співробітництві з міжнародними міжурядовими та неурядовими організаціями.